

Biennale van... poëzie en ironie

Curator, kunstcriticus en Tableau-correspondent Jonathan Turner bezocht de 55ste Biennale van Venetië en registreerde hoe direct internationale hedendaagse kunstenaars blijven reageren op nationale vraagstukken. Financiële onzekerheid (Griekenland), overbevolking (Japan), werkloosheid (Catalonië of de stijgende zeespiegel: 'Kies voor gebouwen of een leven in zee', luidt de slogan in de presentatie van de Malediven. Red de stad of behoudt de lagune - dat is wel een lastige keuze voor Venetianen... Welkom in de ironische nieuwe wereldorde.

TEKST: JONATHAN TURNER FOTOGRAFIE: RENATO GROME E.A.

In het Britse Paviljoen domineert van een gigantische valk met een Range Rover in zijn klauwen. De muurschildering maakt deel uit van de expositie *English Magic*, waarin Jeremy Deller (1966) met ironisch commentaar op thema's als de monarchie, massatoerisme, het klassensysteem en rockmuziek, op de gevaren van cultureel imperialisme wijst (foto: Stefano Rellandini).

‘OVER DE HELE LINIE ZIE JE PASSIE EN ESTHETIEK TERREIN WINNEN’

Actrice Milla Jovovich kijkt radeloos. Ze zit opgesloten in een doorzichtig huisje in de tuin van het Palazzo Malipiero Barnabò aan het Canal Grande. Binnen de beperkte ruimte is ze verwoed bezig lege kunsttransportdozen te verplaatsen en af en toe praat ze in haar mobiele telefoon, net of ze een internationale galeri houder is. Er worden ingelijste werken van Jeff Koons, Yoko Ono en Julian Schnabel naar binnen gepropt, rommelig opgestapeld onder een kristallen kroonluchter. De lamp zwaait vervaarlijk heen en weer elke keer als ze hem raakt met een volgende weggegooide doos. Milla kijkt niet blij... Uiteindelijk is het maar een performance van kunstenaar Tara Subkoff over de ultieme consument die ten onder gaat aan haar bestellingen. Elders in Venetië, in het paviljoen van Chili in de voormalige Arsenale heeft Alfredo Jaar een enorme brug gebouwd. Hierop staat een bassin van 5 x 5 meter gevuld met water. Om de drie minuten rijst uit het water een grootschalige maquette op van de Giardini della Biennale met de 28 nationale paviljoens die de afgelopen eeuw in de tuinen zijn gebouwd, om vervolgens weer onder water te verdwijnen. Beide theatrale, naar zichzelf verwijzende concepten bieden een schat aan intrigerende metaforen. Zoals zoveel in deze 55ste editie.

Uniek en spannend

De Biennale van Venetië is een evenement dat altijd op twee niveaus heeft gefunctioneerd. Enerzijds wordt het gezien als een samenhangend overzicht van de beste hedendaagse kunst uit de hele wereld van de afgelopen twee jaar, anderzijds als een theateraal platform voor het uitspellen van toekomstige trends. Het is zowel een grensoverschrijdende megatentoonstelling als een gelegenheid voor individuele landen hun nationale prioriteiten te promoten. Dit maakt de Biennale van Venetië uniek en spannend. Van de 88 landen die aan deze editie deelnemen in de nationale paviljoens debuten er tien: Angola (bekroond met de Gouden Leeuw voor beste nationale paviljoen), de Bahama's, Bahrein, Ivoorkust, Kosovo, Koeweit, de Malediven, Paraguay, Tuvalu en het Vaticaan. De centrale tentoonstelling, samengesteld door

Massimiliano Gioni en getiteld *Il Palazzo Enciclopedico* (Het Encyclopedische Paleis), presenteert 150 kunstenaars uit 38 landen. Daarnaast vinden er nog eens 47 evenementen plaats in tal van locaties in de stad en op de naburige eilanden, waaronder belangrijke solo-tentoonstellingen van grote namen als Pedro Cabrita Reis, Anthony Caro, Roy Lichtenstein, Edvard Munch, Robert Motherwell, Marc Quinn, Rudolf Stingel, Antoni Tàpies, Ai Wei Wei en Lawrence Weiner. Als een lawine van internationale kunst kan de Biennale van Venetië niet worden geëvenaard.

Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft de Biennale van Venetië eerst expressionisme, vervolgens popart en daarna conceptuele kunst bij een breed publiek geïntroduceerd. Recenter lanceerde het cutting edge bewegingen als graffiti, de NBA (New British Artists) en de Chinese golf. Dit jaar heerst er een stemming die relatief vrij is van bombastische statements of spektakel. De 55ste Biennale van Venetië wordt gekenmerkt door een toenemende gevoel voor poëzie en ingetogen reflectie. Over de hele linie exposeren kunstenaars werken die het resultaat zijn van een zorgvuldige studie, intense concentratie en verfijnd vakmanschap. Al klinkt dit saai, dat is het niet. De paviljoens van Berlinda De Bruyckere (België), Mark Manders (Nederland), Richard Mosse (Ierland) en Sarah Sze (USA) bewijzen dit. Esthetiek en passie zijn aan de winnende hand.

Veel waarnemers vermoeden dat wellicht de huidige recessie heeft geleid tot een terugkeer naar die fundamentele waarden. In historische zin zien we een verlangen naar de 'happy' jaren zeventig, toen kunst de wereld >>

Een performance en de installatie Future/Perfect door Tara Subkoff, met in de hoofdrol actrice Milla Jovovich als de ultieme consument opgesloten in een doorzichtig huis vol met kunst-parafernalia, gebouwd in de tuin van Palazzo Malipiero Barnabò aan het Canal Grande. Tijdens de performance bestelt Milla met haar mobiele telefoon steeds meer kunst, objecten en accessoires totdat de gehele ruimte vol is.

Nederland

Mark Manders (1968), *Room with Broken Sentence*. Een installatie vol poëtische spanning, even kwetsbaar als gevaarlijk. Terracotta hoofden, keramische gebruiksvoorwerpen, houten meubels, kozijnen en ruwe materialen balanceren in precair evenwicht, de ramen zijn bekleed met nep-roddelbladen en -kranten. Als een sublieme ode aan anti-schoonheid, verbergt een muur van ondoorzichtig plastic een wc. (Zie ook p. 44-49)

Verenigde Staten

Sarah Sze (1969), *Triple Point*. Met een ingewikkelde explosie aan materialen heeft Sze een soort universele wereld geconstrueerd, samengesteld uit een groot aantal kleine objecten, lampen, touwtjes, stenen en huishoudelijke artikelen, bovenop elkaar gestapeld, aan elkaar gebonden en uitgerekt tot bijna kosmische proporties. Het hele paviljoen is een theater vol details en een rariteitenkabinet, rijk aan metaforen (slingerende pendels, zandlopers) voor de voorbijgaande tijd.

België

Berlinda De Bruyckere (1964), *Kreupelhout*. Als een samenkomen van terugkerende thema's als leven/dood, kracht/kwetsbaarheid, onderdrukking/bescherming, maakte de kunstenaar een enorme ontwortelde iep met een massa van knoestige en gevlochten stammen tot kunstwerk. Herbewerkt met rode en roze was en omzwachteld met lappen en doeken lijken ze verontrustend veel op de spieren, botten en pezen van het menselijk lichaam. Het refereert aan de iconografie van Sint Sebastiaan, de beschermheilige van Venetië.

Ierland

Richard Mosse (1980), *The Enclave*. Een verbluffende, meeslepende en emotionele 5-screen video-installatie waarin de brute en complexe burgeroorlog in het oosten van de Democratische Republiek Congo is gedocumenteerd met behulp van een hand-held steadycam en infraroodfilm. Zijn beelden van soldaten, vluchtelingen en landschappen vol angst, zijn vriendelijke roze gekleurd. De sound-scape (van componist Ben Frost) is een beklijvende mix van zang, stromend water met in de verte wat gewerschoten. Mosse overtreedt met zijn surrealistische beeldtaal traditionele conventies van de oorlogsfotografie. Zoals Mosse zeg: 'I'm exploring the limits of art's ability to represent narratives so painful that they exist beyond language.' Niet te missen.

Weerspiegelt in het oneindige, het Koreaanse paviljoen van Kim Sooja (1957).

> Het Spaanse paviljoen is veranderd in een bouwplaats en een tempel van stedelijk verval door Lara Almarcegui (1972).

> *The Kamikaze Loggia*, het tijdelijke paviljoen van Georgië, is door de Boullion Group gebouwd als een illegale zolder boven op een bestaand bouwwerk in de Arsenale.

A Remote Whisper van de Portugese kunstenaar Pedro Cabrita Reis (1956) is een architecturale interventie met een labyrint gemaakt van TL-buizen, aluminium staven en elektrische bedrading in het Palazzo Falier aan het Canal Grande.

> In het Roemeense paviljoen spelen dansers de kunstgeschiedenis van de Biënnale na in *Immaterial Retrospective*, een performance ontworpen door kunstenaar (1982) Alexandra Pirici en choreograaf Manuel Pelmus (1974).

In de Nuova Galleria plaatste Sebastian Moldovan (1982) afvoerbuizen in de hoek van de tentoonstellingsruimte. 'Het geeft de ruimte een geïmproviseerde en onafgewerkte, uitstraling'; zegt Moldovan van zijn sanitaire installatie. 'Als een artistiek werk geeft het podium aan een object dat we anders zo zorgvuldig proberen te verbergen.'

regerde was en sociale verandering gewenst was. Wat ooit een sociaal vraagstuk was, kan nu op aanstellerig geneuzel lijken, dus worden sociaal-politieke thema's behandeld met een laagje gestroomlijnde esthetiek. Argentinië ziet zijn sociale demonen zelfs in de ogen met een multi-gekanaliseerde video-installatie van Nicola Costantino opgedragen aan Eva Peron, overtuigend gespeeld door een moogeklede actrice in een reeks van huiselijke taferelen. We zien haar als vrouw van de mythe, de tragedie en de glorie. Maar om er zeker van te zijn dat we niet al te sentimenteel worden is er een verborgen kamer

met een bassin vol bevroren tranen en een mechanische vrouwelijke robot, opgesloten in een kooi. Ook veel andere kunstenaars richten zich op vraagstukken die uniek zijn voor hun land. In het Britse paviljoen heeft Jeremy Deller een installatie gemaakt die krachtig uithaalt naar massatoerisme, politiegeweld en monarchie. In schilderijen, tekeningen uit de gevangenis en video's geeft hij met sarcasme de gevaren van cultureel imperialisme weer. Hij maakt hierbij gebruik van Britse symbolen, van de enorme valk met een Range Rover in zijn klauwen en een droevig ogende David Bowie op

'TRONIE: VAN LIESHOUT BOUWDE IN VENETIË EEN DRIVE-IN BIOSCOOP'

zijn *Ziggy Stardust*-tournee tot een opblaasbare versie van Stonehenge, die in een video door een horde kids wordt aangevallen. Aan het einde van de expositie serveren dames thee.

De verbouwing

Sommige kunstenaars hebben dit jaar de paviljoens van hun land geheel verbouwd. Het Spaanse paviljoen is door Lara Almarcegui gevuld met het paviljoen zelf. De keurige bergen baksteen, glas, grind en zand visualiseren de gebruikte bouwmaterialen. Kunstenaar Kimsooja creëert een spel van spiegels in het Koreaans paviljoen en zette de regels van een normale architecturale ruimte letterlijk op zijn kop. De bezoeker voelt alsof hij zich in een caleidoscoop bevindt. Stromen van gekleurd licht reflecteren

in het oneindige en vloeren en plafonds worden onduidelijk. De Boullion Group bouwde een *Kamikaze Loggia* die dit jaar fungeert als het paviljoen van Georgië. Het is een houten constructie die 'meelift' op de top van een bestaand gebouw in de Arsenale, bereikbaar via een buitentrap. Dit is een voorbeeld van informele provisorische architectuur, typisch voor de manier waarop mensen hun stal uitbreiden in Tbilisi, de Georgische hoofdstad. In sommige opzichten is het is vergelijkbaar met de panoramische installatie van Erik van Lieshout vlakbij in de Arsenale. De Nederlandse kunstenaar heeft een Lancia en een Citroën sedan geparkeerd, opende een paar parasols, installeerde een videoscherm en bouwde er vervolgens een schuine oprit omheen om een outdoor drive-in te maken aan de rand van de Venetiaanse kade. De »

Erik van Lieshout (1968), *Healing*, een surrealistische video-installatie op de rand van de kade bij de Arsenale, in een combinatie van een drive-in bioscoop en een vakantieoord. Hier wordt zijn film *Ego* (2013), over zijn familie, vertoond.

Van links naar rechts:

Installatie van Rudolf Stingel (1956) in het Palazzo Grassi. Het toeval van de Biënnale: Stingel's solo-expositie lijkt precies op het weelderige, maar meer traditionele *Carpet Interior* van Farid Rasulov (1985), die het nabijgelegen paviljoen van Azerbeidzjan ook geheel, inclusief alle meubels, met oosterse tapijten bedekte.

Bill Culbert (1935), *Daglicht Flotsam*, een installatie gemaakt van een doolhof van tl-lampen en plastic flessen in het paviljoen van Nieuw-Zeeland in de kerk Santa Maria della Pietà.

Oliver Croy en Oliver Elser herschikten een uitgebreide collectie gedetailleerde modelhuizen, met de hand gemaakt door de Oostenrijkse verzekeringsman Peter Fritz (1916-1992) in de centrale tentoonstelling The Encyclopedic Palace.

Het speelse maar vaag sinistere Servische paviljoen presenteert assemblages gemaakt van plastic speelgoed, houten instrumenten en scheermesjes in *3D Wallpaper for Children's Room* door Vladimir Peric (1962).

Een van de vele installaties op de 55ste Biënnale van Venetië, die boeken en drukwerk als een essentieel onderdeel van hun werk hebben gekozen: *Dancing The Wild Seas* van Sri Astari (1953) in het Indonesische paviljoen in de Arsenale.

Marco Tirelli (1954) creëerde in het Italiaanse paviljoen een laboratorium van pseudo-wetenschappelijke beelden uit papier, brons, hout en gips.

Bang van de Chinese dissident kunstenaar Ai Wei Wei (1957) in het Duitse paviljoen, 886 antieke houten kruikjes balancerend in een spectaculair evenwicht.

Elisabetta Benassi (1966), *The Dry Savages*, 10.000 bedrukte stenen gelegd in de vloer bij het Italiaanse paviljoen.

Campo de kleur, een geparfumeerde installatie van kruiden en gekleurde pigmenten van Sonia Falcone (1965) uit Bolivia in het Latijns-Amerikaanse paviljoen in de Arsenale.

ironie van de bouw van een drive-in bioscoop in een stad vol water is duidelijk.

Intussen heeft Danh Ho een koloniale houten katholieke kerk uit haar geboorteland Vietnam geïmporteerd als onderdeel van de centrale tentoonstelling van Massimiliano Gioni. Uitgehouwen in de lokale stijl, is zijn verschijning in Venetië een duidelijk geval van omgekeerd imperialisme: alsof Italië nog een katholieke kerk nodig heeft.

Het Encyclopedisch Paleis

Big boss van deze biënnale is Massimiliano Gioni, verbonden aan het New Museum in New York en op zijn 40ste de jongste Biënnale-curator tot nog toe. Gioni's vertrekpunt voor de tentoonstelling is een maquette van lijstenmaker, garagehouder en utopist Marino Auriti. Deze naar de States uitgeweken Italiaan zou na zijn pensionering zijn ultieme droom verwezenlijken. In Washington wilde hij 16 blocks vrijwaren voor de bouw van zijn *Palazzo Enciclopedico*, een gigantisch paleis waarin alle kennis van de wereld bijeen kon worden gebracht: van de uitvinding van het wiel tot de satelliet. Auriti »

‘RUIJTE VOOR INNERLIJKE BEELDEN IN EEN TIJD VOL UITERLIJKE’

nam een patent op zijn idee, maar het prijskaartje was te hoog en de ambitie te groot en dus bleef het bij een illusie en een maquette die nu in zaal 1 van de Arsenale staat. Vanaf dat punt trekt Gioni een aantal lijnen. Zo toont hij een aantal kunstenaars die op hun eigen microscopische manier de wereld hebben willen catalogiseren. Een andere route is die waar Gioni het voor de verbeelding opneemt. Wat voor ruimte blijft er over voor innerlijke beelden – voor dromen, hallucinaties en visioenen – in een tijdperk dat we worden belaagd door juist externe beelden?, vraagt Gioni zich af. Volgens hem is de verbeelding in ieder geval niet louter en alleen het privilege van de kunstenaar. Dus is er op zijn tentoonstelling een overvloed aan archivarissen en verzamelaars, makers van doedels op notitieblokjes en fotografen die zich obsessief richten op een enkel onderwerp vertegenwoordigd. Sommige werken vallen op.

Opvallende vrouwen

De jonge Amerikaanse schilder Ellen Altfest produceert kleine afbeeldingen die pathos combineren met een klinische blik. Zij richt zich op de haren, sproeten en poriën van de huid en de resulterende portretten geven een microscopische, bijna manische mate van detail. De Oostenrijkse Maria Lassnig daarentegen blijft expressieve zelfportretten schilderen als neon-getinte contouren tegen bleke achtergronden. Heftig en niet erg vlei-

end, leverden haar beelden Lassnig op deze Biënnale 2013 een Gouden Leeuw op voor Lifetime Achievement. De enige andere plaats waar deze krachtige manier van schilderen te zien is tijdens deze Biënnale is op de Punta della Dogana. In een expositie van recente acquisities door de Pinault Collection vinden we een ruimte met zeven uiteenlopende schilderijen van Marlene Dumas. Ze hebben alle een macabere sfeer. Schoolmeisjes met doodshoofdachtige trekken, een non in zwart wit, haar gezicht geschilderd in een doodse schaduw, een bleek kruisbeeld – hier heb je een eigentijdse vrouwelijke interpretatie van *Death in Venice*.

De Amsterdamse Viviane Sassen is in de Arsenale vertegenwoordigd met een droomachtige serie foto's, waarbij figuren tevoorschijn komen uit diepe schaduwen of anderen omhoog houden. In stoffige Afrikaanse townships, leiden gedrapeerde lakens en slappe ledematen tot een wereldvreemde sfeer van slaapontbering en dood. De Amerikaanse Cindy Sherman heeft een gedeelte van de expositie samengesteld. Zij zette hyper-realistische sculpturen van John de Andrea, Duane Hanson en Charles Ray naast Paul McCarthy's *Children's Anatomische Education Figure* (1990) met hangende ingewanden en Jimmie Durhams folkloristische versie van Jezus. Dit onsamenhangend gevoel van realisme geeft echte wrijving, evenals de erotische kracht van een serie kleine portretten van Pierre Mollinier, Hans Bellmer, Carol

The Encyclopedic Palace
Twee fundamentele werken openen en sluiten van de centrale tentoonstelling van New York gevestigde Italiaanse curator Massimo Gioni bij de Arsenale: een model van The Encyclopedic Palace of the World, 1950, door Marino Auriti (1891-1980) en *Apollo's Ecstasy*, 1990 door Walter De Maria, een minimalistische bronzen installatie uit de collectie van het Stedelijk Museum, Amsterdam. geschilderde bronzen beeld *Ariel II*, 2011.

Maria Lassnig (1919), *Du Oder Ich*, 2005, olie op doek, te zien in The Encyclopedic Palace.

> Ellen Altfest (1970), *The Hand*, 2011, olieverf op doek.

Een portret door Amsterdamse kunstenaar Marlene Dumas (1953) in *Prima Materia*, werken uit de Collectie François Pinault op de Punta della Dogana.

Nieuwe ontdekkingen voor velen op de 55ste Biënnale: een droom-achtige foto van Viviane Sassen (1972, Amsterdam) en erotische aquarellen van Carol Rama (1918, Turijn) beide onderdeel van de centrale tentoonstelling.

Rama en Karl Schenker. Boeken en video

Ook buiten de centrale tentoonstelling hebben veel kunstenaars gereageerd op het encyclopedisch concept. Zij creëerden kunstwerken met gebruik van papier en boeken of werk waarbij de potentie van de opgeslagen informatie terug te vinden is. In het Braziliaanse paviljoen,

zijn Odiros Mlaszho's collages en sculpturen gemaakt van tekstboeken en wetboeken en uit in blokken aan elkaar gelijmde Afrikaans/Engels woordenboeken kerfde de Zuid-Afrikaan Wim Botha realistische bustes alsof hij hout gebruikte.

Een hoogtepunt van het Italiaanse paviljoen is een laboratorium-achtige ruimte gewijd aan Marco Tirelli. De >>

Generic Self-Portrait as an Exile, door Wim Botha (1974) gesneden uit een stapel Engels/Afrikaans woordenboeken, in het Zuid-Afrikaanse paviljoen.

Odiros Mlaszho (1960), *International Law Directory* uit de serie *Altered books*, sculpturale collages met hardcover wetboeken als elementen, in het Braziliaanse paviljoen.

< De getrouwe reconstructie van de historische, post-minimalistische tentoonstelling *When Attitudes Become Form* in Bern in 1969, waaronder werken van Gary B. Kuehn, Eva Hesse, Alan Saret, Reiner Ruthenbeck en Richard Tuttle. Te zien bij de Prada Foundation in het Ca' Corner della Regina aan het Canal Grande.

te plakken. De video *How Not To Be Seen* van de Duitse kunstenaar Hito Steyerl is een erg geestige soort handleiding, of *video-lecture* genoemd, voor guerrilla's met adviezen over hoe te ontsnappen aan de hyper-visibiliteit in dit tijdperk. Hij gebruikt daarbij grappig genoeg juist superfelle camouflagestrepen.

Vervagende grenzen

Tenslotte is er in het Magazzini del Sale misschien wel een van de meest ongewone projecten te zien die op de huidige Biënnale van Venetië te vinden zijn: *Rhizoma* (*generation in waiting*), een tentoonstelling gericht op de opkomende kunst uit Saoedi-Arabië. *Takki* is een immens populaire cultserie op internet over het leven van

jongeren in de meest kosmopolitische stad van het land, Jeddah met ongeveer een miljoen hits per aflevering. Mohammad Makki, producent en regisseur van *Takki*, werd gevraagd als onderdeel van de tentoonstelling een nieuw personage te introduceren in de serie: de real-life kunstenaar Eyad Magmazil, die in Episode 10 de *Rhizoma* tentoonstelling op de 55ste Biënnale van Venetië bespreekt. Het plot bevat ook het fictieve karakter van Bader, een graffiti-kunstenaar. Naarmate het verhaal zich ontwikkelt, reist Eyad naar Venetië. Aflevering 13 werd gefilmd gedurende de openingsdagen van de Biënnale, met acteurs, kunstenaars en crew bezochten ze diverse evenementen. Zo vervagen de grenzen tussen feit en fictie en blijft de kunst in Venetië het leven zelf imiteren. «

55ste Biënnale Venetië

t/m 24 november
Giardini, Arsenale en andere locaties
di. t/m zo.
10-18 uur
maandag gesloten
www.labiennale.org

Russisch paviljoen

In de installatie *Danaë* door Vadim Zakharov (1959) regent het gouden munten vanuit een douche aan het plafond. Beneden, waar de munten rinkelend neerkomen, worden alleen dames toegelaten. Zij krijgen ene paraplu aangereikt om het tegen de kapitaalstroom te beschermen. Boven zijn de muren van teksten voorzien waarbij heren wordt verzocht te bekennen schuldig te zijn geweest aan 'hebzucht, cynisme, diefstal, speculatie, eigenzinnigheid, gulzigheid, verleiding, verspilling, afgunst en domheid'.

'EEN EERBETOON AAN HET BOEK ALS OPSLAG VOOR KENNIS EN FANTASIE'

muren zijn bekleed met tekeningen en sculpturale vormen, alsof elk vel papier een podium is voor wetenschappelijke instrumenten, metalen structuren in miniatuur en amorfe glazen objecten. Angola deed voor het eerst mee aan de Biënnale en sleepte meteen de Gouden Leeuw voor beste nationale representatie binnen. *Luanda, Encyclopedic City* is een installatie van stapels posters met foto's van Edson Chagas. Hij documenteerde in de hoofdstad Luanda achtergelaten objecten.

Encyclopedische informatie is ook slim vermomd in een reeks van videowerken, alle met een zekere mate van ironie en humor. In *Who is Alice?*, een groepsexpositie van vijftien Koreaanse kunstenaars in Spazio Lightbox, heeft Beom Kim beeldmateriaal van nieuwslezers opgenomen en van verschillende dagen aan elkaar geplakt. Op deze

manier dwingt hij hen in poëzie te spreken, te praten over persoonlijke gevoelens of domweg onzinnige instructies aan de kijker door te geven. In *The Starry Messenger* van Welsh kunstenaar Bedwyr Williams wordt de kijker gebombardeerd met een geheel nieuwe beeldtaal waarin in razend tempo bizarre combinaties als mozaïeken met tandheelkunde, computer graphics met lelijke schoenen, pizza met een Cherokee advocaat voorbijkomen...

Voor het Latijns-Amerikaanse paviljoen maakte het Quintapata Collectief uit de Dominicaanse Republiek een video die het protocol voor het gebruik van kauwgom onderstreept ('Nooit kauwgom en tequila mengen, geen kauwgom kauen als je een presidentiële speech gaat geven'). Vervolgens krijgen de bezoekers kauwgom uitgedeeld met het verzoek het na gebruik op het videoscherm

Generic Self-Portrait as an Exile, door Wim Botha (1974) gesneden uit een stapel Engels/Afrikaans woordenboeken, in het Zuid-Afrikaanse paviljoen.

Who is Alice?, een expositie hedendaagse kunst uit Korea in Spazio Lightbox, waaronder *The Wing*, een beschilderde harssculptuur van Xooang Choi, een inktportret door Jung-Wook Kim, en *Cosmetic Girls*, een serie foto's over het thema van verborgen identiteit van Hein-Kuhn Oh.

